

יותר מאלף מילים

עם הילדים או עם החתול? בחליפה או בבגד ים? משירים מבט או אדישים למצלמה? תתפלאו עד כמה התמונה שבחרתם להדביק לפרופיל הווטסאפ שלכם מעידה על מי שאתם, ולא פחות מכך, על מי שאתם רוצים שכולם יחשבו שאתם. **בדיקת G** ← רנן נצר

מה

גורם לתמונה מסוימת, דווקא לה, להיבחר לתמונת הפרופיל האישית, האחת והיחידה, שאדם בוחר שתייצג אותו בווטסאפ? ואל תטעו, לרוב לא מדובר בבחירה מקרית או אקראית. "אנשים מנהלים אסטרטגיות לניהול רושם בפלטפורמות שונות, והם עושים זאת גם בווטסאפ", מסבירה ד"ר איריס וילנאיי־עבץ, מרצה בכירה במחלקה למנהל עסקים במרכז האקדמי רופין, שמחקרים אחרונים שלה עוסקים בתמונות פרופיל ברשתות חברתיות. "אנשים מציגים את עצמם בצורה הכי חיובית ואטרקטיבית, וזה נכון גם בפייסבוק וגם בווטסאפ. התמונה שהם בוחרים מיועדת לתקשורת עם אחרים, ובהתאם – אנשים מנסים לזקק את האמירה שלהם ולדחוס כמה שיותר מידע בתמונה היחידה והקטנה שניתן להעלות לאפליקציה: למשל, אני רוצה להראות מי אני, וגם שיש לי ילדים ושאני אוהב פעילות בחוץ".

או מה בוחרים בסוף?

"בגלל המקום הדחוס והצורך לבחור בתמונה אחת בלבד, אנשים הרבה פעמים מחליטים לשים משהו חשוב במיוחד או סמלי במיוחד. אם בפרופיל הפייסבוק יש תמונת פרופיל וגם רקע, ואפשר להשתמש בשניהם כדי לתת תמונה אישית וגם רקע תרבותי-חברתי על עצמך – בווטסאפ מבינים שאי אפשר הכול. המגיעים לבחירת התמונה לא תמיד מודעים. מבוזרים יכולים לשים רק את עצמם או רק את הילדים שלהם. אצל ילדים, בני נוער וחיללים,



איקה אברבנאל בעלי חברת הייעוץ אינטרגרטיקה

"זה ציור נוף מלפני כשנתיים, הראשון שציירתי אחרי שפרשתי מטבע (שימש סמנכ"ל בכיר בחברה). ציור הוא אהבה ותיקה שלי. הוא לא העבודה הכי טובה שלי, אבל הוא הציור שאני הכי אוהב. הוא משקף שינוי משמעותי בסגנון הציור שלי וגם בחיים – במקום מרדף 24/7 וכל הזמן עבודה, עבודה, עבודה, אני עושה כל מה שכיף לי לעשות. הציור הזה נמצא בסטודיו בבית שלי. אנשים רואים אותו בווטסאפ ואני מקבל הרבה תגובות טובות, אפילו הייתה בקשה לרכישה. סירבתי, כמובן, אני לא מוכר אותו".



איליך רוז'נסקי

מבעלי השליטה בחברת להב LR

"התמונה צולמה בטיול בווייטנאם עם אשתי וחברים לפני כשנתיים. יצא שבמשך כמה ימים ראינו תייר יפני שבכל מקום שאליו הגיע, הוא עשה קפיצות באוויר ובת הזוג שלו צילמה אותו בכל פעם. הייתי באווירה של טיול וחופש, וגם אני התחלתי לקפוץ כמוהו. להפתעתי, הצליח לי. התמונה הזאת מלווה אותי מאז בווטסאפ".

אחיה פריד

סמנכ"ל לקוחות עסקיים בכאל

"בתמונה – מדליה שקיבלתי בספטמבר 2013, בסיומו של מרתון ברלין – המרתון הראשון שרצתי. יש כל מיני שיטות איך להעביר את הזמן בקטעים הקשים יותר בריצה, בסביבות הקילומטר ה־38. גלגלתי בראש האם ואיזה סטטוס אכתוב בפייסבוק על החוויה וחשבתי על כמה סלוגנים. בסוף, לא הייתי צריך להשתמש באף אחת מהאופציות שאותן המצאתי במהלך המרתון, כי על המדליה שקיבלתי כתוב היה הסלוגן המנוצח Run Once, Run Forever. זה מסר שלא היה טוב ממנו לתאר את תחושותיי ולכן הוא הגיע לווטסאפ שלי ונשאר שם כבר כמה שנים. מאז עשיתי עוד חמישה מרתונים ואני מאמין שריצה אכן הפכה לחלק בלתי נפרד מהחיים ומהזהות שלי".



ליאור טומשין

בעל משרד עורכי דין ובעל טור ב־G

"מאחר שאני משתדל להיות נאמן לאמת (למעט בעבודה), אני חייב לשתף אותך שבזכותך נחשפתי לכך שהתמונה שלי בווטסאפ היא התמונה שלי בווטסאפ. אני סובל מפיגור טכנולוגי. אני לא יודע אם זה פיגור מאובחן, אבל אני לבטח על הספקטרום, אז ייתכן שזו תמונה שביקשתי למחוק ולחצתי בהרגלי על הכפתור הלא נכון. לשמחתי, זה פחות מבין מהפעם ההיא שקיבלתי סרטון לא צנוע מחבר, ובתור חבר טוב, העברתי הלאה בליווי הערה – ואימא שלי שלחה לי הודעה שהיא לא איתן, ולכן, אם אני מתעקש לשלוח את הדבר הזה גם לאיתן, כדאי שאברר מה הכתובת הנכונה שלו. "סיכוי גדול יותר הוא שאחד הילדים חיבר אותי לווטסאפ במקביל לכך שהוא שיחק בפלייסטיישן, העלה תמונה לאינסטגרם והוריד שיר מהיוטיוב (הם יצאו דומים לאימא), ומשום כך, ייתכן שצירף את התמונה הראשונה שמצא. בכל אופן, זו תמונה מחתונתו של אחי הבכור ובוודאות לא הייתי בוחר בה. אני מבקש שמישהו יעזור לי להחליף".



מוטי חזיזה יו"ר ועד העובדים במפעל פרי הגליל

"התמונה היא מהפגנה מול משרד האוצר בירושלים בחודש מארס האחרון נגד ייבוא פטור ממיסים של ירקות קפואים. אני חושב שרק בעלי עניין ייהנו מזה, ולא הצרכנים. בתמונה רואים כמה מחברי הוועד ואני עומד באמצע. הגענו כמובן מהמפעל בחצור הגלילית. רצינו לדבר עם שר האוצר משה כחלון, אבל רק העוררים שלו יצאו אלינו. כשכחלון מונה לתפקיד שמחתי שהוא אדם חברתי, אבל לצעורי, דווקא אלה שאתה תומך בהם, מכים בך. אי אפשר להיות חברתי ולפגוע בחוליה החלשה, בעיירות הפיתוח. חוץ מסיפורים, לא עשו כלום בחצור הגלילית".

ד"ר עמית רכבי: "תמונת הווטסאפ נתפסת בעיני המתבונן כמשהו שמעיד עליך, גם אם אנשים שמסתכלים על התמונה שלך בוחרים אותי לפי קריטריונים שבכלל לא חשבת עליהם. התמונה נתפסת כחלק מהפרופיל הגדול של אדם, של מי הוא ומה הוא"

לא מובנה בווטסאפ. הקונספט של מפתחיו לא היה של פרטיות, פשוט נכנסים ורואים. היום אנחנו רק רוצים להגן על הפרטיות שלנו, אבל ווטסאפ נרכשה על־ידי פייסבוק, כלומר הכדור עבר למישהו שפרטיות זה הדבר האחרון שמעניין אותו". "ווטסאפ הוא הרבה יותר אינטימי מהפייסבוק, והמעגל המשפחתי והחברתי יותר צפוף", מחדד פרופ' יאיר עמיחי־המבורגר, ראש המרכז לחקר הפסיכולוגיה של האינטרנט בבית ספר לתקשורת בבינתחומי הרצליה. "בניגוד לפייסבוק, ששם אנשים יכולים לתאר את עצמם בצורה הכי הרבה ולעיתים קרובות הם משתמשים בזה כדי לשווק את עצמם לעולם שבחוץ, הווטסאפ היא רשת מתונה והנחת העבודה היא שאנשים כבר מכירים אחד את השני ולכן אין את היחצנות הגדולה. אנחנו לא צריכים לשווק אותה ולא לשווק את עצמנו כדי להתקבל לקבוצה. בדרך כלל בתמונות בווטסאפ אנשים יותר רגועים לעומת מה שקורה בפייסבוק. "עם זאת, מאחורי התמונה יש בדרך כלל אמירה על המיזוג של אותו אדם בקבוצה או כמשפחה: מיצוב עכשווי – איך אדם תופס את עצמו בתוך



מרים פיירברג ראשת העיר נתניה

"התמונה שלי מצביעה על כך שלפני הכול, אני סבתא אוהבת לשישה נכדים. הקטנה שבתמונה זו דורין, כיום בת ארבע, שקרויה על שם האימא האהובה שלי, דורין דבורה. היא ממשיכה בדרכי וקובעת שהיא 'בושה' והיא זו שתקבע מה יהיה".



ניר קיפניס עיתונאי ומבעלי האתר סנהדרין

"התמונה צולמה באביב שעבר, בספא בכפר בצ'כיה, שנמצא קרוב לעיר פלון. העיר ידועה בזכות בירה פילזר המפורסמת, שמויצרת במקום. הספא מחובר למבשלת בוטיק ומציעים בו טיפולים שקשורים לבירה, כולל אמבטיית בירה. מאמינים שיש לזה סגולות בריאותיות שאני לא יכול לאשש ולא להכחיש, אבל זה חלומי של כל חובב בירה. בחוץ קר מאוד, אבל בפנים שוכבים בתוך אמבטיית בירה חמימה, כשנוסף לברז שממלא את האמבטיה, יש ברז מוזיקה קטן כדי למלא בכל פעם מחדש כוס של ליטר. אחרי שיוצאים משם עוברים לחדר מנוחה, אבל במקום תה צמחים כמו שאנחנו רגילים במקומות מעין אלה, מציעים שם עוד בירה. "הבלינות הצ'כיות שם התפלאו מאוד שהעדפתי להתקלח אחר כך; שם רגילים להשאיר את הבירה על העור. אנב, לטיפול הזה יש שורשים בימי קדם; אומרים שהמלכה קליאופטרה המצרית הייתה רוחצת בבירה, שבעבר נחשבה יותר נקייה ממים. מאז התמונה הזאת בווטסאפ שלי, ואני מוכרח להודות שהיא די משקפת את עצמי ואת הדברים שאני אוהב לעשות. אם יש מישהו שיכול לשבת באמבטיית בירה, עם כוס ביד ולפרסם את התמונה, זה אני. אחת לכמה זמן אנשים אומרים לי – סתחיתן על האומץ והחשיפה. אם מבקשים פרטים, אני מתחיל לספר את הסיפור, וככה מתגלגל סמול טוק, כך שלתמונה יש עוד יתרון נחמד".

פרופ' איתמר גרוטו ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות

"התמונה צולמה ב-2011 כשנאמתי בעצרת האו"ם שעסקה בהתמודדות העולמית עם מחלת האיידס. לעצרת הגיעו ראשי ממשלות ונשיאים, ובישראל מצאו לנכון לשלוח אותי כנציג המדינה. את הנאום, שעסק במדיניות הישראלית לגבי המחלה וסקר מה אנחנו עושים בתחום, כתבתי עם כותב נאומים מקצועי. מבחינתי, היה מאוד מרגש לעמוד על במה שעמדו עליה שועי עולם. מאז אני קצת פחות מתרגש כשאני צריך לנאום. החלטתי לשים את התמונה בווטסאפ כי זה רגע שמתאים בו. הרבה פעמים שואלים אותי לפשר התמונה".



קלמן שחם

מבעלי בית ההשקעות אלטשולר שחם

"התמונה צולמה לפני כשנה, בחגיגות 25 שנה לאלטשולר שחם. העובדים החליטו להכין בעצמם את המסיבה ולא להזמין אמן כלשהו, כשהמוטו היה שאנחנו יודעים לעשות לעצמנו לא פחות טוב מאנשים חיצוניים. כמנהלים, החלטנו 'לתת פייט' לעובדים ולעלות לבמה עם הופעה משלנו. אז עשינו תזמורת בצורת, והייתי הסולן למרות שאני לא יודע לגן בגיטרה. הרבה היו משוכנעים שנתנו ביצוע אמיתי".

סיגל פעיל

בעלת משרד עורכי דין

"צילום שלי מתוך ראיון בטלוויזיה, שהבן שלי, בן 19, צפה בו וצילם אותו. אהבתי שהתמונה לא מבויתת ושאינן בה פוזה שנעשתה במיוחד למצלמה. מבחינתי, הווטסאפ הוא כלי עבודה שלי, כולל התמונות שאנשים שמים. אני מסתכלת בתמונות כדי לראות עם מי אני מדברת".



הקבוצה, או אידיאלי - כמו שהם היו רוצים להיות. זה תלוי מיהי הקבוצה הדומיננטית של אותם אנשים, אבל בכל מקום, יש לנו הצורך להגיד מי אנחנו".

עמיחי המבורגר מעלה את אחת הבעיות שצצות בעקבות תמונות הפרופיל בווטסאפ: "בעולם הדיגיטלי, אנחנו עוברים מקבוצה אחת לאחרת בעשירית השנייה. אבל הרבה אנשים לא פיתחו את המיומנויות הדיגיטליות במובן הזה שתמונה שהייתה נכונה בקונטקסט חברתי אחר, לא מתאימה לאחר, כיוון שבכל קבוצה אנחנו רוצים ליצור רושם אחר".

הנה שתי דוגמאות לכך: מספר הורים ממרכז הארץ פנו לאחרונה להנהלת בית הספר שבו לומדים ילדיהם, בבקשה שתסב את תשומת לבם של אחת המורות לתמונת הווטסאפ שלה - וליתר דיוק, לעובדה שכל התלמידים חשופים אליה. "בשורה התחתונה, זאת תמונה פתיינית", מספרת אחת האימהות. "נכון שאותה מורה נראית יפה בתמונה, אבל היא לבושה בסטרפלס חשוף, עם כתפיים חשופות ומחשוף בחזה. כל התלמידים רואים את התמונה, יש להם קבוצת ווטסאפ עם המורה. זה לא כמו בפייסבוק, שבו ניתן לחסום כך שתלמידים לא יכולים לראות את התמונות האישיות. המורה החליפה תמונה באותו יום". דוגמה אחרת, שדווחה בכלי התקשורת לפני כשנתיים, היא על זוג חרדי שנאלץ לעזוב את הדירה ששכר בביתר עילית, בשל טענותיו של בעל הדירה על חוסר צניעות. בין היתר, טען כי השוכרת העלתה תמונה לא צנועה לווטסאפ, ולמעשה הפרה את תנאי הצניעות שהציב בפניה.

"אנשים לא תמיד מבינים שתמונה שמעבירה מסר, שווה יותר מאלף מילים", מסכם פרופ' עמיחי המבורגר. "העלית תמונה לא נכונה? העברת מסר שהוא טוטלי".

renen@globes.co.il



צילום: איל יצחק



צילום: באדיבות מרכז אקדמי רפין

ד"ר איריס וילנאייבץ:
"אנשים מציגים את עצמם בצורה הכי חיובית ואטרקטיבית. מנסים לזקק את האמירה שלהם ולדחוס כמה שיותר מידע בתמונה היחידה והקטנה שניתן להעלות לאפליקציה: למשל, אני רוצה להראות מי אני, וגם שיש לי ילדים ושאיני אוהב פעילות בחוץ"

פנינת ינאי

אשת עסקים ועורכת דין

"התמונה צולמה לפני כארבע שנים, באירוע של אגודת הידידים של שיבא. בית החולים יום אירוע גמר לתחרות עיצוב קו הטקסטיל העתידי של בית החולים. כל מעצב עשה פרונטציה של הרעיון שלו, ומרגש במיוחד היה הקונספט של קו הטקסטיל למחלקת הילדים. חברה צילמה אותי ובחרתי בתמונה הזאת לווטסאפ כי היא משקפת בעיניי את מי שאני מחוץ לאינטנסיביות היומיומית שלי. "הסטטוס שלי בווטסאפ הוא 'הבוטח בה' חסד יסובבנו'. המשפט הזה מבטא את התפיסה הבסיסית שלי כאדם מאמין, שמתמודד יום-יום בזירות מקצועיות מורכבות, לצד מעגלי חיים נוספים, ואני תמיד יודעת שהאמונה היא כוח מניע משמעותי מאוד בחוויה הכוללת שלי. "המשפט הזה מגיע ממקום רגשי עמוק. לפני מספר שנים, אימא שלי חלתה והובהלה לניתוח. כבניסה לחדר הניתוח, כשאני לא יכולה לעצור את שטף הדמעות, היא אחזה בידי ואמרה: "הבוטח בה' חסד יסובבנו", ועם המשפט העוצמתי הזה השאירה אותי להתמודד עם שעות החרדה והימים שיבואו אחרי. מאז היא החלימה וחזרה לחיים בריאים וחזקים, אבל המשפט הזה, עם אחיזת היד החמה שלה ברגע המסוים מאוד בין אם לבתה, נשאר חקוק בי ומלווה אותי".



פרופ' יאיר עמיחי המבורגר: "מאחורי התמונה יש בדרך כלל אמירה על המיצוב של אותו אדם בקבוצה או במשפחה, מיצוב עכשווי - איך אדם תופס את עצמו בתוך הקבוצה, או אידיאלי - כמו שהם היו רוצים להיות. בכל מקום יש לנו צורך להגיד מי אנחנו"